

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3MCdo/6/2013
Identifikačné číslo spisu:	7210229134
Dátum vydania rozhodnutia:	24.04.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7210229134.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu E. M., bývajúceho v K., zastúpenému JUDr. Petrom Harakálom, advokátom so sídlom v Košiciach, Kováčska č. 28, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Sociálna poisťovňa, so sídlom v Bratislave, 29. augusta č. 8, IČO: 30807484, o zaplatenie 10 686,49 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 36 C 152/2010, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 24. mája 2012 sp. zn. 2 Co 272/2011 a Okresného súdu Košice II z 8. júna 2011 č.k. 36 C 152/2010-83, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 24. mája 2012 sp. zn. 2 Co 272/2011 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Žalobca sa v konaní domáhal zaplatenia sumy 10 686,49 € s príslušenstvom, ktorá podľa jeho názoru predstavuje náhradu škody spôsobenej mu nesprávnym úradným postupom Sociálnej poisťovne. Poukázal na to, že v inom občianskom súdnom konaní vedenom proti jeho vtedajšiemu zamestnávateľovi (Považskej stavebnej spoločnosti, a.s. „v konkurze“), vedľajšou účastníčkou na strane ktorého bola Sociálna poisťovňa, rozsudkom Okresného súdu Košice II z 2. februára 2006 č.k. 19 C 643/2002-118 v znení opravného uznesenia tohto súdu z 10. apríla 2006 č.k. 19 C 643/2002-125 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 18. marca 2008 sp. zn. 4 Co 155/2006 (ďalej len „konanie o náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom“) bola tomuto zamestnávateľovi uložená povinnosť zaplatiť mu náhradu: a/ škody spôsobenej pracovným úrazom, b/ trov predmetného konania v celkovej výške 321 941 Sk. Žalobcovi bola ale za tohto zamestnávateľa zaplatená len náhrada škody spôsobenej pracovným úrazom (a/); rozhodnutiami súdov priznanú náhradu trov konania (b/) mu Sociálna poisťovňa odmietla zaplatiť s tým, že by to bolo v rozpore so zákonom. Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) totiž neupravuje právo zamestnávateľa na to, aby za neho Sociálna poisťovňa zaplatila náhradu trov konania vedeného proti nemu z titulu jeho zodpovednosti za poškodenie zdravia pri pracovnom úraze zamestnávateľa. Žalobca, zastávajúc názor, že tento postup Sociálnej poisťovne vykazuje znaky nesprávneho úradného postupu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len

„zákon č. 514/2003 Z.z.“), požiadal Sociálnu poisťovňu o predbežné prerokovanie jeho nároku na náhradu škody. Vzhľadom na to, že jeho žiadosti nevyhovela, domáhal sa svojich práv proti Slovenskej republike v občianskom súdnom konaní podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z.

Okresný súd Košice II rozsudkom z 8. júna 2011 č.k. 36 C 152/2010-83: I. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi do 3 dní 10 686,49 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 8% z dlžnej sumy ročne od 19. mája 2010 do zaplatenia, II. žalobu ohľadom úroku z omeškania v prevyšujúcej časti zamietol, III. žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi do 3 dní náhradu trov konania. Na odôvodnenie výroku I. uviedol, že Sociálna poisťovňa mala v zmysle § 259 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. postupovať podľa zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni (ďalej len „zákon č. 274/1994 Z.z.“). V zmysle § 44g ods. 1 zákona č. 274/1994 Z.z. Sociálna poisťovňa uhradí trovy súdneho konania alebo mimosúdneho prerokovania vynaložené zamestnávateľom v súvislosti s poistnou udalosťou, ktorá by mohla byť dôvodom na vznik práva na plnenie Sociálnej poisťovne, len ak sa vopred písomne zaviaže ich uhradiť, alebo ak súd rozhodoval o nárokoch, ktoré nemožno uhradiť bez súdneho rozhodnutia. Konštatoval, že v konaní o náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom sa rozhodovalo o takýchto nárokoch, preto Sociálna poisťovňa - orgán verejnej moci zriadený na účely výkonu sociálneho poistenia (§ 120 zákona č. 461/2003 Z.z.) mala povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania o náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom. Pokiaľ mu napriek tomu odmietla plniť, išlo o jej nesprávny úradný postup. Nesprávnym úradným postupom Sociálnej poisťovne, v rámci ktorého žalobcovi nezaplatila náhradu trov priznaných rozhodnutím súdu, bola žalobcovi spôsobená škoda (§ 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka), za ktorú zodpovedá žalovaná (§ 3 ods. 1 a § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.). Výrok II. odôvodnil súd prvého stupňa poukázaním na § 517 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Rozhodnutie obsiahnuté vo výroku III. odôvodnil v zmysle § 142 ods. 3 a § 149 ods. 1 O.s.p.

Proti výroku II. uvedeného rozsudku podal odvolanie žalobca tvrdiac, že žalovanej mala byť uložená povinnosť zaplatiť mu úrok z omeškania od 30. mája 2008. Žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že mu prizná ním požadovaný úrok z omeškania.

Žalovaná vo svojom odvolaní, ktorým napadla výroky I. až III., zopakovala, že žalobcom požadovaná suma predstavuje náhradu trov konania, na zaplatenie ktorej bol zaviazaný bývalý zamestnávateľ žalobcu v konaní o náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom. Povinnosť nahradiť trovy mal teda tento zamestnávateľ. Sociálna poisťovňa nie je a ani nikdy nebola nositeľkou povinnosti zaplatiť žalobcovi túto náhradu. Za bývalého zamestnávateľa bola žalobcovi zaplatená náhrada za poškodenie zdravia, ak by mu ale Sociálna poisťovňa zaplatila náhradu trov konania o náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom, porušila by zákon. Žalobca nebol a ani nie je v právnom vzťahu s poisťovňou, v právnom vzťahu bol len so svojím bývalým zamestnávateľom. V právnom vzťahu so Sociálnou poisťovňou, resp. s jej právnou predchodkyňou (Slovenskou poisťovňou) bol len bývalý zamestnávateľ žalobcu; v danom vzťahu mal tento (poistený) zamestnávateľ právo, aby pri vzniku poistnej udalosti poisťovňa za neho uhradila preukázané nároky na náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom, ku ktorému došlo počas trvania poistenia zodpovednosti (zamestnávateľa) za škodu. Povinnosť bývalého zamestnávateľa žalobcu zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania o náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom vznikla v celkom odlišnom - procesnoprávnom - vzťahu a neprešla na poisťovňu. Podľa § 5 vyhlášky č. 280/1993 Z.z. ktorou sa ustanovujú bližšie podmienky a sadzby poistného zákonného poistenia organizácie pre prípad zodpovednosti za škodu pri pracovnom úraze alebo chorobe z povolania, totiž poisťovňa uhradí trovy súdneho konania alebo mimosúdneho prerokovania vynaložené poisteným (t.j. v danom prípade bývalým zamestnávateľom žalobcu) v súvislosti s udalosťou, ktorá by mohla byť dôvodom vzniku práva na poistenie poisťovne, len vtedy, ak sa vopred písomne zaviaže uhradiť ich. V danej veci sa k tomu ale poisťovňa nezaviazala a bývalý (poistený) zamestnávateľ náhradu trov žalobcovi ani nezaplatil. Nesprávny je preto právny názor súdu prvého stupňa, že povinnosť Sociálnej poisťovne na toto plnenie vyplývala z § 44g zákona č. 274/1994 Z.z., ktorý v rozhodnom čase neplatil (i keby platil, bola by poisťovňa povinná plniť iba za predpokladu, že bývalý zamestnávateľ zaplatil žalobcovi náhradu trov konania o náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom, čo sa však nestalo). Žalobca nemal a nemá

voči Sociálnej poisťovni priamy právny nárok na žalobou požadované plnenie, nebol preto oprávnený žiadať od nej plnenie povinnosti, ktorú voči nemu nemala. Vzhľadom na to, že Sociálna poisťovňa neporušila žiadnu právnu povinnosť, nespôsobila žalobcovi škodu. Žaloba o náhradu škody podaná podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je preto neopodstatnená. Žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 24. mája 2012 sp. zn. 2 Co 272/2011 prvým výrokom „potvrdil rozsudok 'v napadnutej časti', t.j. vo výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách prvostupňového konania“, druhým výrokom rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení konštatoval, že žalobca napadol prvostupňový rozsudok vo výroku II. a že žalovaná „podala odvolanie len proti výroku o trovách“. Uviedol, že dôvody napadnutého rozsudku sú správne a výstižné, preto sa s nimi stotožnil a v plnom rozsahu na ne odkázal. Za správny označil nielen výrok II. napadnutého rozsudku (ktorý napadol žalobca), ale tiež „výrok rozsudku súdu prvého stupňa o trovách konania“. Dodal, že „v danom prípade ide o konanie o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom pri výkone verejnej správy, ktorý spôsobil orgán, v tomto konaní zastupujúci štát, a preto nie je možné prijať závery žalovanej obsiahnuté v písomnom odvolaní, keďže tieto závery nevychádzajú 'z postavenia žalovanej ako zástupkyne štátu' a zodpovednosť štátu vyplývajúca z ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. Celé dôvody odvolania žalovanej ohľadom toho, že nenesie zodpovednosť za trovy konania sú postavené na ustanoveniach zákona č. 461/2003 Z.z., pričom ani žaloba žalobcu, ani rozsudok nárok o ustanoveniach tohto zákona neopiera, keďže predmetom konania je náhrada škody z nesprávneho úradného postupu“. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.). O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Na podnet žalovanej podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie proti rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 24. mája 2012 sp. zn. 2 Co 272/2011 a Okresného súdu Košice II z 8. júna 2011 č.k. 36 C 152/2010-83. Uviedol, že „výrok rozsudku odvolacieho súdu nezodpovedá odôvodneniu rozhodnutia. Nie je z neho zrejmé bez akýchkoľvek pochybností, o čom vlastne odvolací súd rozhodoval. Je nesporné, že predmetom konania bola náhrada škody z titulu zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup. Škodu predstavoval náhrada rov konania priznaná žalobcovi v konaní 19 C 643/2002, ktorú žalovaná žalobcovi napriek právoplatnému a vykonateľnému rozsudku nezaplatila. Žalovaná podala proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa odvolanie v celom rozsahu, nielen v časti výroku o náhrade trov konania. Odvolací súd vo výroku rozsudku rozhodoval len o trovách prvostupňového konania, v odôvodnení rozhodnutia však uvádza, že odvolanie smeruje aj do merita veci, teda náhrady škody spočívajúcej v trovách konania, ktoré žalobcovi neboli zaplatené. Rozhodnutie odvolacieho súdu je zmätočné a nezodpovedá obsahu súdneho spisu“. Podľa právneho názoru generálneho prokurátora sa žalobca „svojho práva domáhal na súde nesprávnym spôsobom a jeho žaloba nemohla byť už z procesného hľadiska úspešná. Zodpovednosť štátu za nesprávny úradný postup žalovanej nie je daná a žalobca v konaní nesprávny úradný postup, ktorý mal za následok vznik ním uplatňovanej škody, nepreukázal. O vecnej správnosti rozhodnutia súdu týkajúcej sa náhrady trov konania spojených s uplatnením nárokov na odškodnenie pracovného úrazu žalobcu bolo právoplatne rozhodnuté, rozhodnutie nebolo zrušené, stalo sa vykonateľným. Vecnú správnosť rozhodnutia o trovách konania, ako i procesný postup, ktorý mu predchádzal, bolo možné preskúmať len v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku vo veci základného konania (19 C 643/2002). Toto rozhodnutie nebolo ani v takomto konaní zrušené, preto platí, že je rozhodnutím zákonným, vykonateľným a záväzným pre účastníkov konania, ale aj pre všetky orgány štátu. Preto Sociálna poisťovňa bola povinná podľa neho postupovať. Ak tak neurobila, mohol sa žalobca domáhať plnenia a uspokojenia svojich nárokov podaním návrhu na výkon rozhodnutia. Ak Sociálna poisťovňa - 'žalovaná' neplnila, čo jej ukladalo právoplatné rozhodnutie súdu a bola nečinná, bolo vecou žalobcu, aby sa na súde návrhom domáhal odstránenia nečinnosti správneho orgánu. Ak by bolo v tomto konaní konštatované, že 'žalovaná' bola nedôvodne nečinná, lebo neplnila čo jej ukladalo právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu, mal by nárok na náhradu škody, ktorá mu vznikla touto nečinnosťou, ale nie na náhradu škody zodpovedajúcu novému rozhodnutiu o pôvodných trovách konania. Znovu totiž nie je možné o týchto trovách konania rozhodovať. Takýmto rozhodovaním súdov

došlo k situácii, že o tých istých trovách konania súdy rozhodovali dva razy a teda existujú dva vykonateľné tituly na to isté plnenie, a to náhradu trov konania, ktorá skutočnosť svedčí v neprospech žalovanej. Vychádzajúc z vyššie uvedeného vyplýva, že vo veci konajúce súdy vec nesprávne právne posúdili, keď právnú normu správne určenú, nesprávne vyložili a na daný skutkový stav nesprávne aplikovali“. Generálny prokurátor z týchto dôvodov žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnuté rozsudky zmenil tak, že žalobu zamietne.

Podľa názoru žalobcu, ktorý uviedol vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu, ako rozhodujúce kritérium musí platiť, že úradný postup musí byť nesprávny alebo rozhodnutie nezákonné. V príčinnej súvislosti s tým musí oprávnenej osobe vzniknúť škoda. Preto tvrdenie v mimoriadnom dovolaní, že „znovu totiž nie je možné o týchto trovách konania rozhodovať“, nie je správne. V pôvodnom súdnom konaní o náhrade škody podľa „pôvodnej“ pracovnoprávnej úpravy a následne o trovách konania sa rozhodovalo v zmysle ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p. V konaní podľa zákona č. 514/2003 Z.z. sa však rozhodovalo „o povinnosti“ vyplatiť tieto trovy na tom skutkovom a právnom základe, že žalovaná, ktorá v konaní vystupovala ako vedľajší účastník odmietla rešpektovať právoplatný a vykonateľný rozsudok. Žalobca sa v danom prípade ocitol v neriešiteľnej situácii. Vyzval zamestnávateľa na plnenie a ten zas vyzval na plneniu žalovanú. Žalovaná „uhradila iba istinu bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia“. Žalobca v ďalšom uviedol, že „prechádzajúca právna úprava zákon č. 274/1994 Z.z. o sociálnej poisťovni umožňoval buď priame plnenie zo strany Sociálnej poisťovne (tu ako žalovaná), alebo refundáciu poistného plnenia v prípade, ak by túto náhradu škody uhradil zamestnávateľ. Iba v teoretickej úvahe, ak by bol zamestnávateľ uhradil trovy konania a žalovaná odmietla ich refundáciu, zamestnávateľ sa mohol domáhať vydania bezdôvodného obohatenia rovnako, ako riešenie takejto otázky vyplýva z odškodňovacej praxe riešenia v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 124/2009 zo dňa 28.9.2010. Podstata je úplne rovnaká - totožná žalovaná odmietla rešpektovať právoplatný a vykonateľný rozsudok súdu. Postupovala tak aj napriek tomu, že sledujúc zámer zákonodarcu i medzinárodných kritérií so zámerom povýšiť ochranu poškodených osôb pri pracovnom úraze alebo chorobe z povolania, ako jediný subjekt na plnenie tejto povinnosti z vôle štátu odmietol splniť svoju povinnosť. Iný subjekt na totožné plnenie neexistuje. Z uvedeného tak vyplýva, že vymedzený predmet žalobného návrhu nebol na skúmanie opodstatnenosti trov konania a ich výšky (ako tomu bolo postupom podľa § 142 ods. 3 O.s.p.), ale posúdenie správnosti a dôvodov postupu žalovanej na odmietnutie pristúpiť k ich plneniu“. Vo väzbe na tieto dôvody žalobca namietol, že „v mimoriadnom dovolaní napadnutých rozsudkoch súdov sa nerozhodovalo o tých istých trovách konania dva razy. Toto súdne konanie je založené výlučne na aplikácii čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý tvoriac predmet žalobného návrhu je predpisom lex specialis. Postupom podľa zákona č. 514/2003 Z.z. sa znova neposudzovala dôvodnosť a výška trov konania, ale výlučne iba postup štátneho orgánu - verejnoprávnej inštitúcie, žalovanej, ktorej štát zveril plnenie tejto úlohy. Z týchto dôvodov navrhol, aby neopodstatnene podané mimoriadne dovolanie bolo zamietnuté.

Žalovaná sa vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu stotožnila s právnym názorom generálneho prokurátora a jeho odôvodnením uvedeným v mimoriadnom dovolaní a pridala sa k jeho návrhu na rozhodnutie o napadnutých rozsudkoch.

Najvyšší súd ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal na základe podnetu účastníka konania generálny prokurátor (§ 243e ods. 1 O.s.p.) v lehote jedného roka (§ 243g O.s.p.) proti rozhodnutiam, ktoré možno napadnúť mimoriadnym dovolaním, preskúmal tieto rozhodnutia bez nariadenia pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. možno mimoriadnym dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

1. Najvyšší súd sa v konaní o dovolaní (rovnako v konaní o mimoriadnom dovolaní) obligatórne zaoberá vadami konania uvedenými v § 237 O.s.p. V preskúmvanej veci procesné vady tejto povahy (§ 243f ods.

1 písm. a/ O.s.p.) generálny prokurátor nenamietal a v konaní o mimoriadnom dovolaní ich existencia nevyšla najavo.

2. Aj na výskyt tzv. iných (než v § 237 O.s.p. uvedených) procesných väd konania majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.) prihliada najvyšší súd bez ohľadu na to, či boli alebo neboli uplatnené o dovolaní (viď § 242 ods. 1 O.s.p.) alebo mimoriadnom dovolaní (viď § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.).

2.1. Za tzv. inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.) je judikatúrou najvyššieho súdu (viď R 111/1998) považovaná tiež nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku ... zakladá tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“ (viď nález z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 a primerane tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. januára 2014 sp. zn. I. ÚS 14/2014).

Nepreskúmateľné je rozhodnutie, ktoré nemá náležitosti (vlastnosti) vyplývajúce z § 157 ods. 2 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (§ 157 ods. 2 O.s.p.).

Rozhodnutie súdu (až na zákonné výnimky - viď napr. § 157 ods. 4 O.s.p. alebo § 219 ods. 2 O.s.p.) musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie. V súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. musí súd v odôvodnení rozsudku podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozsudku. Aj odvolací súd sa musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky zistené skutkové okolnosti, ale tiež s poukazom na prijaté právne závery. Odôvodnenie rozhodnutia každého (aj odvolacieho) súdu musí vysvetľovať dôvod rozhodnutia a umožňovať posúdenie správnosti rozhodnutia v konaní o (mimoriadnom) opravnom prostriedku.

Najvyšší súd sa stotožňuje s názorom generálneho prokurátora, že rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté mimoriadnym dovolaním je zmätočné a nepreskúmateľné.

Pre účely preskúmania veci treba uviesť, že v konaní o náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom [t.j. v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 19 C 643/2002 (na niektorých miestach spisu označovanom súdmi tiež ako „pôvodné“ alebo „základné“ konanie)], v ktorom mal žalobca procesné postavenie žalobcu, bol žalovaným jeho zamestnávateľ a Sociálna poisťovňa mala procesné postavenie (iba) vedľajšej účastníčky na strane žalovaného (sama nebola žalovaná). V konaní o náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom bolo žalobcovi voči jeho zamestnávateľovi (nie voči Sociálnej poisťovni) priznané právo na náhradu trov konania vo výške 321 941 Sk. Zamestnávateľ mu nezaplatil túto náhradu trov konania. Keď ju potom žalobca žiadal od Sociálnej poisťovne, odmietla mu ju vyplatiť. V tomto postupe videl žalobca nesprávny úradný postup Sociálnej poisťovne v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. V konaní o náhradu škody podľa uvedeného zákona sa preto domáhal voči žalovanej Slovenskej republike (Sociálna poisťovňa ani v tomto prípade nie je žalovaná) zaplata škody, ktorá mu podľa jeho názoru nepatrí ako plnenie priznané rozhodnutiami súdov vydanými v konaní o náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom, ale ako náhrada škody vzniknutej nesprávnym úradným postupom orgánu štátu (Sociálnej poisťovne). Žalovaná, za ktorú v danej veci koná Sociálna poisťovňa, v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. podala opakovane vysvetlenie dôvodov, so zreteľom na ktoré vychádzala z názoru o neopodstatnenosti proti nej smerujúcej žaloby, resp. so zreteľom na ktoré podala odvolanie proti prvostupňovému rozsudku.

Z odvolania žalovanej (č.l. 97 až 103 spisu) je zrejmé, že svojím opravným prostriedkom napadla rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu (t.j. výroky I. až III.). Pokiaľ odvolací súd na jednej strane vo výroku svojho rozsudku uviedol, že „napadnutou časťou“ je „výrok o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a výrok o trovách prvostupňového konania“ (a v odôvodnení rozsudku celkom konštatoval, že žalovaná podala odvolanie len proti výroku o trovách konania), na druhej strane sa ale vyjadril ak k niektorým otázkam merita veci argumentujúc tým, že nemožno prijať závery žalovanej prehliadajúcej jej zodpovednosť v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., ide o takú vnútornú rozpornosť a protirečivosť výroku a odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorá zakladá jeho nepreskúmateľnosť.

2.2. Spis nasvedčuje tomu, že v danom prípade sa vyššie spomenutá tzv. iná procesná vada majúca za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu) zrejme prelína s ďalšou procesnou vadou obdobnej povahy (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

Aj v odvolacom konaní má byť rozsudkom rozhodnuté o celej prejednávanej veci (§ 152 ods. 2 veta prvej O.s.p. v spojení s § 211 ods. 1 O.s.p.). Predmet odvolacieho konania v prípadoch, na ktoré sa nevzťahujú výnimky uvedené v § 212 ods. 2 O.s.p., je určený jednak nárokom uplatneným v žalobe, jednak kvantitatívnymi medzami odvolania účastníkov konania.

Obsahom spisu je odôvodnený predpoklad, že odvolací súd si v preskúmvanej veci dostatočne neuvedomil, v akom rozsahu žalovaná napadla prvostupňové rozhodnutie a v dôsledku toho svojím rozhodnutím nevyčerpal celý predmet odvolacieho konania - podľa všetkého totiž o odvolaní žalovanej proti výrokom I. až II. vôbec nerozhodol. Procesnú vadu tejto povahy (vtedy, ak už neprichádza do úvahy postup podľa § 166 O.s.p.) treba tiež považovať za tzv. inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

3. V mimoriadnom dovolaní sa poukazuje aj na § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., ktorý upravuje samostatný dôvod na podanie mimoriadneho dovolania - nesprávne právne posúdenie veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Najvyšším súdom v bode 2.1. konštatovaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu neumožňovala preskúvanie napadnutého rozhodnutia z hľadísk, na ktoré inak berie najvyšší súd zreteľ v prípade, že mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutie je preskúmateľné. Vzhľadom na to sa najvyšší súd obmedzil na konštatovanie, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v danom prípade zmätočné do tej miery, ktorá neumožňuje jeho prieskum v konaní o mimoriadnom dovolaní.

4. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 a 4 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní (viď § 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.